

כח א ב מיי פיי מהל
ללי המקדש ה' ע
וע"ש בכימי:

מוסף רש"י

אלא עולי עין. מסולקין
מן העין שאינה שולטת בהן
(בבבסו כ.) שפיתין על
העין ולא העין עולה בהן
(שם נה.) עולין למעלה מן
העין והיא מלמטה שהיא
אינה יכולה לשלוט בהן
(ב"מ סד.) וכע"ז רשב"ם
ב"ב פ"ח.

תוספות שאנץ

ואין איש מאנשי הבית
יש במדרש שבדק יוסף
עצמו ולא מצא מעשה
של איש שלא היה
לו מילה שמצא עצמו
טומטום: שגר באכסניות
בארץ נכריה: מופים מפרש
בתוספתא שהיה פיו כשל
אביו בחלכות שקבל משם
ועבר: ושאנץ איהו בלשון
הקדש: ש"ע א' ה' ה' ה'
ע' לשון חזק מלשון
הקדש והוא חבא לא היה
יעד ליה ואמר שקבל משם
ש"ע שמוקדשין בהג
הסוכות כנגד ע' אומות
חזק מישיראל ואמר נמי
בסדר פנחס דמוה ס"ה
משפחות מישיראל וע'
באומות היונו דכתיב כי
אתם המעט ה' משפחות
מעט מכל העמים:

לעשות צרכיו. נראה משום דהוליאו בלשון ציאה ויצא הציאה
קא דייק נמי ללעשות לרכיו נכנס: באותה שעה
באתה דיוקנו של אביו. כמד רבינו משה הרדקס ואין איש מאנשי הציאה
שלא צביית דמשמע דוקא מאנשי הציאה לא היה שם מכלל דליש אחר

אלא כדרך שחלוקין בחומש הפקודים חלוקין
באבני אפור אלא כדרך שחלוקין בחומש
שני כיצד בני לאה כסידרן בני רחל אחד
מכאן ואחד מכאן ובני שפחות באמצע ואלא
מאי אני מקיים כתולדותם כשמותן שקרא
להן אביהן ולא כשמותן שקרא להן משה
ראובן ולא ראובני שמעון ולא שמעוני דן
ולא הדני גד ולא הגדי תיובתא דרב כהנא
תיובתא ואלא מאי והחציו תנא חציו של מול
הר גרזיים מרובה מחציו של הר עיבל מפני
שלוו למטה אדרבה מפני שלוי למטה בצרו
להו הכי קאמר אף על פי שלוי למטה בני
יוסף עמוהם שנאמר וידברו בני יוסף את
יהושע לאמר מדוע נתתה לי נחלה גורל
אחד וחבל אחד ואני עם רב ויאמר אליהם
יהושע אם עם רב אתם הלא הך היערה אמר
להן לכו והחבאו עצמכם ביערים שלא
תשלוט בכבם עין הרע אמרו ליה ⁶ וזעריה דיוסף לא שלמא ביה עינא בישא
דכתיב ² בן פורת יוסף בן פורת עלי עין ואמר ר' אבהו אל תהי קורא עלי
עין אלא עולי עין רבי יוסי בר' חנינא אמר מהכא ³ וידגו לרוב בקרב הארץ
מה רגים שבים מים מכסין עליהן ואין העין שולטת בהן אף זרעו של יוסף
אין העין שולטת בהן הני חמשים אותיות חמשים נכי חדא הויין א"ר יצחק
² יוסף הוסיפו לו אות אחת שנאמר ⁴ עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ
מצרים מתקף לה רב נחמן בר יצחק כתולדותם בעינן אלא כל התורה כולה
בנימן כתיב והכא בנימין שלם כדכתיב ⁵ ואביו קרא לו בנימין ⁶ אמר רב הנא
בר ביזנא א"ר שמעון חסידא יוסף שקידש שם שמים בסתר הוסיפו עליו אות
אחת משמו של הקב"ה ⁶ יהודה שקידש שם שמים בפרהסיא נקרא כולו על
שמו של הקב"ה יוסף מאי היא דכתיב ⁷ ויהי כהיום הזה ויבא הביתה לעשות
מלאכתו א"ר יוחנן מלמד ששניהם לדבר עבירה נתכוונו ויבא הביתה לעשות
מלאכתו ⁸ רב ושמואל חד אמר לעשות מלאכתו ממש וחד אמר לעשות
צרכיו וכנס ואין איש מאנשי הבית וגו' אפשר בית גדול כביתו של אותו
רשע לא היה בו איש תנא דבי ר' ישמעאל אותו היום ויום הגם היה והלכו
כולן לבית עבודת כוכבים שלהם והיא אמרה להן חולה היא אמרה אין לי
יום שניזקק לי יוסף כיום הזה ⁷ ותתפשהו בבגדו לאמר וגו' באותה שעה
באתה דיוקנו של אביו ונראתה לו בחלון אמר לו יוסף עתידין אחיך שיכתבו
על אבני אפור ואתה ביניהם רצונך שימחה שמך מביניהם ותקרא רועה זונות
⁹ דכתיב ⁸ ורועה זונות יאבד הון מיד ⁹ ותשב באיתן קשתו א"ר יוחנן משום ר'
מאיר ששבה קשתו לאיתנו ויפוזו זרועי ידיו נעץ ידיו בקרקע ויצאה שכבת
זרעו מבין ציפורני ידיו מידי אביר יעקב מי גרם לו שיחקק על אבני אפור
אלא אביר יעקב משם רועה אבן ישראל משם וכה נעשה רועה שנאמר
¹⁰ רועה ישראל האוינה נוהג בצאן יוסף תניא היה ראוי יוסף לצאת ממנו ו"ב
שבמים כדרך שיצאו מיעקב אביו שנאמר ¹¹ אלה תולדות יעקב יוסף אלא
על שמו שנאמר ¹² ובני בנימין בלע ובכר ואשבל וגו' בלע שנבלע בין האומות
ובכר בכור לאמו היה ואשבל ששבאו אל גרא שגר באכסניות רועמן שנעים
ביותר אחי וראש אחי הוא וראשי הוא מופים וחופים הוא לא ראה בחופתי
ואני לא ראיתי בחופתי וארד שירד לבין אומות העולם א"ר וארד ¹³ שפניו
דומין לוורד א"ר חייא בר אבא אמר רבי יוחנן בשעה שאמר לו פרעה
ליוסף ¹³ ובלעדך לא ירים איש את ידו וגו' אמרו איצטנגני פרעה עבד שלקחו
רבו בעשרים כסף תמשילתו עלינו אמר להן גנוני מלכות אני רואה בו אמרו
לו א"כ יהא יודע שבבעים לשון בא גבריאול ולימדו שבעים לשון לא הוה
קגמר הוסיף לו אות אחת משמו של הקב"ה ולמד שנאמר ⁴ עדות ביהוסף
שמו בצאתו על ארץ מצרים ¹⁰ (שפת לא ידעתי אשמע) ולמחר כל לישנא דאישתעי פרעה בהדיה אהדר ליה
אישתעי איהו בלשון הקדש לא הוה קא ידע מאי הוה אמר א"ל אגמריה אגמריה ולא גמר אמר ליה אישתבע לי
דלא מגלית אישתבע לו כי א"ל ¹⁴ אבי השביעני לאמור א"ל זיל איתשיל אשבעתך אמר ליה ואיתשיל נמי ארירך
ואע"ג דלא ניחא ליה א"ל עלה וקבור את אביך כאשר השביעך יהודה מאי היא דתניא היה ר"מ אומר כשעמדו
ישראל על הים היו שבמים מנצחים זה עם זה אומר אני יורד תחלה לים אומר אני יורד תחלה לים קפץ
שבטו

לא כדרך שחלוקין בחומש הפקודים. כלומר לא כדרך שקדורים
בחומש הפקודים הוא ספר וידבר שנקדרו בראשו אלה שמות האנשים
אשר יעמדו וגו' (במדבר ב): **בחומש שני**. בתחילת ואלה שמות. רלוצין
שמעון לוי יהודה ויששכר וחזקוני בלחם מהן צבינה בנימין דן ונפתלי
גד ואשר ויוסף: א"כ מה פ"ל

כסולדוסם. הואיל ולא כדרך לידתן
נסדרו: **סיוכסא דרב כהנא**. דלכילי
עלמא און זה סדר הר גרזיים והר
עיבל דלילו סדר הר גרזיים שמעון
ולוי יהודה יששכר ויוסף וצנימין ודבר
עיבל רלוצין גד ואשר וחזקוני דן
ונפתלי: **מרובה מחליו כו'**. והיינו
דקאמר והחליו אל מול הר עיבל
החליו ממוטע שבתליו: **מפני שני**
למטה. זקני כהונה ולויה היו עם
הארון זין שני ההרים כדלקמן ש: **כל**
שקן דצברי לסו. חליו של הר גרזיים
שהרי צבט לוי מהן היה: **אלא הכי**
קאמר א"כ שצבט לוי למטה. אפ"ה
חליו של הר גרזיים מרובה מפני
שיוסף עמיהן ומרזין היו: **וידברו**
צני יוסף וגו'. סופו דקרא ואני עם
רב אשר עד כה צרכני ה': **עולי**
עין. עולין על העין ואין העין עולה
עליהם: **וידגו לרוב**. כן צרכן יעקב
למנשה ואפרים: **צירי חדא הו**.
אלכן השניה קאי: **כסולדוסם צנין**.
כשמות אשר קרא להם צביהם:
בספר. שנתייחד עם הערוה והעמיד
על עצמו וכנס את יצרו: **יהודה**
שקידש שם שמים בפרהסיא. על
הים כדלקמן: **נקרא כולו**. שם בן
ארבעה אותיות כלול בשמו של יהודה:
לדבר עזירה. והיא מלאכתו משמיש:

- 14) צ"ב קוח: צ"מ פד.
- 15) נעלה י:
- 16) שבת מנ: ז' וע' ה
- 17) שבת מוס: גיטין סח. ד"ה
- 18) שבת קוח:
- 19) ש"ל מ"ו: 1) (יחזקה ח),
- 20) ע"י פ"ש"י בע"מ: 2) (דף
- לז: 1) (דף לז: 1) 3) נ"י
- 4) ב"ר זר ה' 1) 5) נ"ל
- 6) נ"ל אלל בחלון ה':
- 7) (במדבר סה: 1) 8) (נ"ל
- דס"א:

תורה אור השלם

- 1. וידברו בני יוסף את
יהושע לאמר מדוע
נתתה לי נחלה גורל
אחד וחבל אחד ואני עם
רב עד אשר עד כה
ברבני יי: יהושע יו די
2. בן פורת יוסף בן פורת
עלי עין נבות יעודה עלי
שור: בראשית מט כב
3. דמלאך נתגאל איתי
מכל רע יבך את
הנערים וקרא בהם שמי
ושם אבתי אברקם
ויצחק וידגו לרב בקרב
הארץ: בראשית מט טז
4. עדות ביהוסף שמו
בצאתו על ארץ מצרים:
שפת לא ידעתי אשמע:
תהלים פא ו
5. ויהי בצאת נפשה בי
מטה ותקרא שמו בן
אביו ואביו קרא לו
בנימין: בראשית לה יח
6. ויהי כהיום הזה ויבא
הביתה לעשות מלאכתו
ואין איש מאנשי הבית
שם בקיה:
7. ותתפשהו בבגדו
לאמר שכבה עמי ויעובד
בגדו בקיה וקם ויצא
החוצה: בראשית טז יב
8. איש אהב חכמה
ישמח אביו ורעה זונות
יאבד הון: משלי כט ג
9. ותשב באיתן קשתו
ויפוזו זרועי ידיו מידי
אביר יעקב משם רעה
אבן ישראל:
10. רעה ישראל
האוינה נהג בצאן יוסף
ישב הקרובים הופיעו:
תהלים פ ב
11. אלה תולדות יעקב
יוסף בן שבע עשרה שנה
קיה רעה את אחיו בצאן
והוא נגר את בני בלקה
ואת בני זלפה נשי אביו
וקרא יוסף את דבתם
רעה אל אביהם:
12. ובני בנימן בלע
ובכר ואשבל גרא ונעמן
אחי וראש מפים וחפים
וארד: בראשית מו כא
13. ויאמר פרעה אל
יוסף אני פרעה ובלעדך
לא ירים איש את ידו
ואת רגלו בקל ארץ
מצרים:
14. אבי השביעני לאמר
הנה אבני מת בקברי
אשר קריתו לי בארץ
בנען שמה תקבריני
ועתה אעלה נא ואקבורה
את אבי ואשובה:
בראשית נ ה

גהות הב"ח

- 14) נ"י יהודה שקידש: צ"כ
- ע"ל בפ"ק דף י' ע"ב:

